

Les sabates de l'àvia Eloá

A l'inici de l'estació seca, els arbres es desprenen com de costum de les seves fulles per reduir la transpiració i disminuir la quantitat d'aigua que perden. Sense miraments, disseminende fullatge ide brossa mortala terra àrida i eixuta, queadquireix l'aspecte d'un desert gris, vell i arrugat, espurnejat tan solsper arbustos espinosos, tota mena de cactus i alguns arbres isolats. El paratge esdevé tan sec, que fins i tot les arrels sobresurtendel subsol esberlant si cal la roca massissa, impacientsper rebre l'aigua que pugui caure del cel, frisant per gaudir-la abans que lacalor sufocant l'evapori.

Al final de l'estiu eixordador, dalt del petit turonet que presideix aquell escenari desèrtic del nord-est brasiler, en Sebastiãoconstata amb tristor com el seu avi també es desprèn d'una bona part de si mateix. L'acomiadament és lent. Primer, acompanyant el fèretre camp a través ara, atenent el cruixit de la fusta, la fressa de les cordes que s'escolen entre els dits dels ajudants que dipositenel taüt al fons del sot rectangular.

El Sebastião passa el mal tràngol al costat del seu avi, agafat amb fermesaala seva mà rugosa però encara molsuda. Ambdós romanen quiets, callats, harmonitzats en aquest paratge estàtic, sord, ocasionalment trencatper l'aleteig vibrant d'una abella. Amb el cap cot, en Sebastião distreu la tristesa resseguint les línies serpentejants dibuixades en els peus aspres i endurits de l'avi, en les seves ungles mal serrades per l'arena resseca i en les costures rossegades d'unes sandàlies de sola profusament desgastada.

En Sebastião també s'estimava l'àvia Eloá, tot i que feia temps que havia perdut el senderi. Des de ben petit s'havia acostumat tant a les sorpreses del seu cervell intermitent com al llum que feia pampallugues al sostre de la caseta de fang, pedra i branques on vivien. Cada dos per tres l'àvia es despenjava amb ocurrències i demandes absurdes: tot d'una volia sortir a caminar, malgrat que ja no li responien ni

braços ni cames; com preguntavaquin vestit li escauria millor per al seu casament. I tanmateix, hi havia quelcom d'ordre en aquell desordre aparent, perquè de manera persistent hi apareixia la seva afició desmesurada al ball, ara reclamant que sonés la música, ara disposada a recórrer incomptables quilòmetres per assistir a les festes de la capital.

Freqüentment també s'oblidava fins i tot de qui era l'avi, del seu nom, de tot. I, tanmateix, mentre el Sebastião només es mossegava els llavis de pena, l'avi sempre tenia una resposta amable i pacient, responent l'oblit innocent amb un somriure, presentant-se com si fos el primer dia, regalant-li tota mena de galanteries. I aleshores ella somreia, sempre més tímida, amb la mateixa finor del primer dia que es van conèixer, quan era una dona jove i esvelta. Tot sovint corresponia com si ell mateix fos al ball, fent el gest de convidar-la a ballar, i li agafava les mans, feia dues passes endavant i ara dues a l'esquerra, fent les delícies de l'àvia i les del Sebastião també, que els contemplava amb ulls vidriosos.

Després de rebre les condolences dels deu habitants que manté el poblat i del capellà, que ha tingut la deferència de traslladar-s'hi des de la capital provincial, l'avi del Sebastião roman encara una bona estona estirant tant com pot el moment del comiat final, anguniejat per deixar la seva dona sola, allà, enmig d'aquell bosc de creus blanques, al capdamunt del turonet. És per això que el Sebastião ja no es conté més i li ofereix la sorpresa que li té preparada, fent-li saber que mentre ell encara dormia, ha calçat l'àvia amb unes sabates de ball.

Els darrers anys havia anat aplegant tots els diners que havia pogut. Un cop morta, s'havia presentat amb la llauna embotida de petites monedes a la botigueta que encara quedava a l'entrada del poblat, allà on venen l'aigua embotellada, els melons i les papaies, decidit a comprar les sabates de ball per a l'àvia Eloá. Ho va tenir clar des que les havia vist, anys enrere, quan al poble encara hi moria molta gent i a la botiga,

abanda de comestibles, s'hi oferien també taüts de lloguer. N'hi havia de grans, per als adults, que penjaven del sostre, i de petits, per als nens, al capdamunt de la prestatgeria. Però el que va captivar la seva atenció van ser unes sabates que hi havia més avall, quasi a l'alçada del mostrador: eren negres, malgrat la fina cap de polsim, planes i simples, sense enganys ni decoracions sobreres. Pensades i fetes simplement per ballar, perfectes per a l'àvia Eloá quan anés al més enllà.

L'avi es commou. La visualitza al món invers, novament alçada, marcant el *tempo* dels moviments, novament alegre i ballant sense aturador. Inclina lleugerament el cap per fitar directament els ulls del Sebastião. I aleshores els sorprèn un guacamai de Spix, abans tan present, de tons blavosos, que ha decidit descansar sobre una branca d'un arbre agullós, potser nostàlgic de quan els seus eren tants, quan ningú hauria imaginat aquell paratge d'arbres perduts per la terrible desforestació. Alça el bec negre corbat i els mira. Tot ell sembla una J. L'avi s'ajup per poder abraçar el Sebastião, li fa un petó i quan recolza la barbata sobre l'espatlla del seu net, adverteix com el guacamai aixeca el vol.

Tot seguit, una brisa anunciarà la fi de l'estació seca i l'arribada dels mesos càlids però plujosos. Les plantes creixeran altra vegada, floriran, encara que només durant la curta estació plujosa. L'aigua intensa s'emportarà el fullatge i la brossa seca, la terra serà novament verda i dels arbres brotaran fulles fresques; l'aigua emplenarà de nou els rius i els torrents començaran a circular altra vegada.

I aleshores l'avi respira com alleugerit. I ambdós desfilen agafats de bell nou cap a casa. L'un cofid'haver regalat les sabates a l'àvia, l'altre pensant que tal vegada hi ha una nova oportunitat per a l'esperança, aquí, a la terra seca brasilera, o bé, en el més enllà, al costat de la seva estimada Eloá, que ja deu ser-hi. I potser fins i tot ja balla sense parar.